

KRÁLOVSTVÍ NOCI

Netopýři patří mezi savce do skupiny označované jako řád letouni, protože si jako jediní z nich osvojili schopnost aktivně létat.

Jsou to živočichové s převážně noční aktivitou, některé druhy však vylétují z úkrytů ještě před soumrakem. Za tmy se orientují pomocí tzv. echolokace. Vydávají pro lidské ucho neslyšitelné ultrazvuky a podle jejich ozvěny dokážou určit svou polohu v prostoru, rozpoznat okolní překážky, případnou kořist nebo jiné netopýry.

netopýr stromový

Potrava

Všechny druhy netopýrů vyskytující se v České republice jsou hmyzožravé. Jejich potravu tvoří motýli, brouci, pakomáři a jiný drobný hmyz, případně také další zástupci bezobratlých – pavouci a sekáči.

Jednotlivé druhy netopýrů přitom využívají různé lovecké strategie a odlišné jsou i biotopy, ve kterých svou potravu vyhledávají. Některé druhy loví hmyz rychlým letem ve volném vzdušném prostoru vysoko nad zemí, jiné druhy pomalu poletují v korunách stromů, další sbírají hmyz z povrchu země či z vodní hladiny.

Vzhledem k rychlému metabolismu musejí netopýři zkonzumovat velké množství potravy – každý dospělý jedinec uloví za noc množství hmyzu odpovídající 1/4 – 1/3 jeho hmotnosti.

Úkryty

Původními úkryty netopýrů jsou zejména jeskyně, stromové dutiny nebo skuliny pod kůrou a skalní štěrbiny. V důsledku přetváření krajiny lidskou činností dochází neustále k úbytku přirozených úkrytů netopýrů, a proto se řada druhů naučila využívat náhradní možnosti, které jim poskytují lidské stavby. Zde nacházejí potřebné teplé mikroklima, klid a ochranu před vlivy počasí, případně i před predátory.

Několik druhů netopýrů začalo v posledních letech stále častěji využívat také četné úkryty v panelových domech, např. ve štěrbinách mezi panely, ve větracích otvorech a v mezistřešních prostorech.

Životní cyklus

Svým životním cyklem se naši netopýři přizpůsobili střídání čtyř ročních období.

Od května do července vytváří samice netopýrů seskupení označované jako letní kolonie. Kolonii mohou tvořit desítky až stovky samic. Jako úkryty využívají stromové dutiny, půdy budov, štěrbinu za obložení nejručnějších staveb apod. Během června a července rodí samice v koloniích mláďata. Samice většiny druhů mají pouze jedno mládě za rok.

Mláďata rostou velmi rychle, za 4 až 6 týdnů se již začínají osamostatňovat. Během měsíce srpna se letní kolonie postupně rozpadají a začíná období tzv. podzimních přeletů. V této době se vzájemně vyhledávají samci a samice a dochází k páření.

Od konce října a během listopadu se začínají netopýři stěhovat do zimních úkrytů, kterými jsou především různé sklepy, staré štoly a jeskyně. Zde postupně upadají do stavu tzv. hibernace, kdy se výrazně snižuje jejich tělesná teplota a zpomalují všechny životní procesy. Tak přečkávají s minimální spotřebou energie nepříznivé zimní měsíce, přičemž využívají pouze nashromážděné tukové zásoby.

Od konce února a během března opouštějí netopýři zimoviště a nastává období tzv. jarních přeletů, na konci kterého se opět postupně formují letní kolonie.

Mýty a pověry

Strach z toho, že se vám netopýr zamotá do vlasů, je nesmyslnou pověrou. Netopýří sonar dokonale identifikuje překážky v prostoru – tedy i vás – a zvíře se vám i v letu raději vyhne.

Obavy z prokousání se netopýrů skrz zeď do bytu jsou zcela zbytečné. Netopýři vždy využívají pouze existující otvory a škvíry a nemohou se prokousat zdí.

Naši netopýři se žijí pouze hmyzem. Nesní vám tedy ani zásoby ve spíži ani vám nebudou po nocích pít krev.

Netopýři mají své specifické parazity, kteří však nejsou přenosní na člověka, a proto se jich nemusíte obávat. Pokud jste ale nuceni s netopýrem manipulovat, nikdy ho neberte do holých rukou, protože by vás mohl v sebeobraně pokousat. V takovém případě může stejně jako u všech ostatních zvířat existovat jisté riziko infekce (vzácně se může jednat i o vzteklinu).

Všechny druhy netopýrů vyskytující se v České republice jsou zákonem chráněné (Zákon 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a prováděcí vyhláška č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Právní ochraně podléhají také netopýry užívaná sídla – a to jak přirozená, tak umělá.

S použitím materiálů České společnosti pro ochranu netopýrů www.ceson.org

Foto poskytl ZO ČSOP Nyctalus www.nyctalus.cz

netopýr dlouhouchý